

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.20.079/2018/4.

A tanács tagjai:

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit a tanács elnöke

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró

Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes:

felperes neve (**felperes címe**)

A felperes képviselője:

Dr. Törköly Éva ügyvéd (**fél címe**)

Az alperes:

alperes neve (**alperes címe**)

Az alperes képviselője:

Sziládi-Kovács Ügyvédi Iroda (**fél címe1**, ügyintéző: dr. Sziládi-Kovács Hajnalka ügyvéd)

A per tárgya:

Házasság felbontása és járulékai

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budakörnyéki Járásbíróság 8.P.20.886/2014/57.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 1.Pf.20.430/2017/6.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 25.000 (huszonötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 120.000 (százhuszezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és az alperes (továbbiakban: felek) házastársak voltak, házasságukból 1999. december 19. napján **Á. Á.**, 2001. december 14. napján **Á. A.**, 2003. szeptember 11. napján **Á. Á.**, és 2006. július 10. napján **A. Á.** utónevű gyermekeik születtek. A felek életközössége 2014. évben szűnt meg, a felperes a közös tulajdonú ingatlanból elköltözött.
- [2] A felperes orvos, munkáltatója egy gazdasági társaság, jellemzően - megbízási szerződések alapján - külföldön dolgozik. A fix jövedelme alacsony, a megbízási szerződésekéből viszont jelentős bevétele származott: 2013. évben 23.728.236 forint, 2014. évben 32.209.722 forint, 2015. évben 17.197.000, forint, 2016. évben 15.633.730 forint összesített jövedelemmel rendelkezett. A közös tulajdonú ingatlan mellett egy balatoni ingatlan 1/3, továbbá egy egri ingatlan 1/4 tulajdoni hányadának a tulajdonosa.
- [3] Az alperes pszichológus. 2014. július 10. napjáig gyedet, illetve gyest vett igénybe, a család életét szervezte, a gyermekeket gondozta és ellátta a háztartást. 2015. január 1-től a négy gyermek után járó 68.000 forint összegű családi pótlékot a részére utalják. 2016 márciusában napi négy órás munkaviszonyt létesített, havi 70.000 forint munkabérben részesül. Tulajdonában áll a közös ingatlan, valamint egy balatoni ingatlan 2/3 tulajdoni hányada.
- [4] A gyermekek egészségesek, magániskolában tanulnak, ennek tandíja gyermekenként havi 30.000 forint, a tanévkezdés költsége gyermekenként 40.000 forint többletkiadás jelent. A gyermekek az érdeklődési körüknek megfelelő különórákra járnak, lovagolnak, teniszeznek, angolul tanulnak. Egyéb költségeik szokásos kiadásoknak minősülnek. Egy gyermek indokolt szükségleteire fordított havi kiadás 160.000 forint. A szülők a három nagyobb gyermekük részére biztosítást kötöttek.
- [5] Az életközösség megszűnése után a felperes fizette az iskolai tandíjat, az ebédpénzt, a bérleteteket, továbbá az edzésekkel kapcsolatos költségeket, illetve az alperesnek további összeget utalt. Teljesítése elérte vagy meghaladta a havi 450.000-500.000 forint összeget. 2016 szeptemberétől a felperes ezt a támogatást havi 280.000 forintra csökkentette. Az alperes az **Á. Á.** utónevű gyermek javára kötött biztosítási szerződés alapján felvett 4.000.000 forint biztosítási összeget a gyermekek eltartására fordította.
- [6] Az eljárás alatt a felek egyezséget kötöttek a szülői felügyelet gyakorlása, a kapcsolattartás, a lakáshasználat és a házastársi tartás tárgyában.

A kereseti kérelem és az alperes viszontkeresete

- [7] A felperes keresetében kérte a házasság felbontását és először azt vállalta, hogy a kiskorú gyermekek tartására megfizet az alperes részére gyermekenként havi 70.000 forint határozott összegű

gyermektartásdíjat. Utóbb ennek mértékét havi 50.000 forintra módosította (23. sorszámú jegyzőkönyv) azzal, hogy a gyermektartásdíj minden évben a KSH által megállapított fogyasztói árindex mértékével emelkedjen.

- [8] A felülvizsgálattal érintett keresete ténybeli alapja szerint a megbízási szerződések alapján külföldön - többek között **O.-ban, K.-ban, T.-ban** - különböző külföldi hosszú távú fejlesztési projekteken vett részt. Ezek kivitelezését az adott ország aktuális politikai helyzete befolyásolhatja, a projektek száma csökkent, újabb hosszú távú megbízást nem kapott. A jövőben csak közeli és biztonságos országban vállal munkát és az utolsó megbízási szerződés megszűnése után részmunkaidős munkaviszonyt létesített.
- [9] Az alperes viszontkeresetében 2015. július hó 1. napjától kezdődően kérte a felperes kötelezését gyermektartásdíj megfizetésére. A havi tartás mértékét gyermekenként először 200.000 forintban, majd 150.000 forintban jelölte meg (27. sorszámú beadvány). Kérte továbbá, hogy a bíróság rendelkezzen a gyermekekkel kapcsolatban felmerülő rendkívüli költségek (külföldi tanulmányok, orvosi kezelések, stb.) közös, egyenlő arányú viseléséről. A tartásdíj valorizációját nem ellenezte.
- [10] A gyermekek indokolt szükségletei körében arra hivatkozott, hogy a felek életközösségük alatt, megállapodásuk alapján a gyermekek igényeit magas színvonalon biztosították. Az igényelt tartásdíjat el nem érő összeg esetén a gyermekek korábbi színvonalú ellátása, megélhetése veszélybe kerül. A gyermekekre fordított kiadásait részletesen levezette, és ennek alapján a követelt, összesen 600.000 forint havi gyermektartásdíj nem túlzott (34. sorszámú jegyzőkönyv).
- [11] A felperes a tartásdíj megfizetésére teljesítőképes, ennek összege gyermekenként a havi jövedelmének közel 12,5%-t teszi ki. Ezzel szemben az alperes a munkabérén felül egyéb jövedelemmel nem rendelkezik, a megélhetésük érdekében a legidősebb gyermek életbiztosítását is visszavásárolta, mobilizálható vagyontárgya nincs.
- [12] A felperes ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a követelés túlzott mértékű. Az átlagon felüli jövedelme a megbízási szerződésekből származott, a jövőbeni jövedelemszerzése azonban kiszámíthatatlan, a gazdasági-politikai környezettől függ. Az életközösség megszűnése után meg kellett oldania saját lakhatását, egzisztenciájának újbóli felépítését és egyedül teljesíti a közös ingatlanra felvett hitel havi 150.000 forint összegű törlesztőrészleteit. Kérte értékelni az alperes részére folyósított, összesen havi 68.000 forint családi pótlékot is.

Az első- és másodfokú ítélet

- [13] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felek házasságát felbontotta. Kötelezte a felperest, hogy a négy kiskorú gyermeke tartására 2016.

szeptember hó 1. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig fizessen meg gyermekenként havi 125.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat azzal, hogy annak mértéke a következő év január hó 1. napjától minden év januárjában a KSH által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével módosul. Megállapította, hogy az alperest 2016. szeptember hó 1. napjáig 1.343.000 forint gyermektartásdíj hátralék terheli és kötelezte ennek 15 napon belüli megfizetésére. Ezt meghaladóan az alperes viszontkeresetét elutasította.

- [14] Az elsőfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemmel érintett jogvitát a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:216. § (1) bekezdése, 4:218. § (1)-(4) bekezdései alapján bírálta el. A gyermekek indokolt szükségletei, illetve a felperes teljesítőképessége körében széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le.
- [15] A gyermekek indokolt szükségleteire fordított (pénzbeli) kiadásokat gyermekenként havonta 160.000 forintban állapította meg. A peradatok alapján bizonyított, hogy a szülők az életközösség alatt közösen döntöttek a tandíjköteles magániskoláról, a gyermekek érdeklődési körének megfelelő különböző iskolai és iskolán kívüli programokról, összességében a gyermekek magas színvonalú ellátásról. Álláspontja szerint az életközösség megszűnés után a gyermekek életvitele nem változhat jelentősen, a tartásdíjnak továbbra is fedeznie kell a gyermekek nevelésének, szükséges taníttatásának költségét.
- [16] A felperes a tartás megfizetésére teljesítőképés, ezt támasztja alá - a nem vitatott peradatok alapján - az, hogy az életközösség megszűnése után 2016 szeptemberéig a gyermekek szükségleteinek fedezetére jelentős összegeket utalt.
- [17] A gyermekek indokolt szükségleteinek biztosítása mindkét szülőt terheli. Az alperes a gyermekeket természetben tartja, ez a tartás mértékének meghatározásánál nem hagyható figyelmen kívül. Az elsőfokú bíróság a gyermekek indokolt havi szükségleteire fordított kiadásoknak a szülők egymás közötti teherviselési arányát mérlegeléssel határozta meg, amit 3/4 részben a felperes, 1/4 részében (a természetbeni tartásra figyelemmel) az alperes köteles viseli. A havi 160.000 forint indokolt szükségletből kiindulva a 3/4 résznek megfelelő 125.000 forint a felperest, a fennmaradó 35.000 forint, mint a költségek 1/4 részéhez való hozzájárulás, az alperest terheli.
- [18] Rendelkezett a hátralékos tartásdíjról és a felperes teljesítőképességének értékelésével ennek egy összegű megfizetéséről.
- [19] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a felperest terhelő kötelezettség mértékét gyermekenként havi 100.000 forintra leszállította, ennek megfelelően a gyermektartásdíj hátralék összegét 738.400 forintra mérsékelte. Módosította az elsőfokú eljárási illeték összegét és azt a felek között a pernyertesség-

pervesztesség arányában rendezte. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.

- [20] A jogerős ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból téves következtetést vont le a gyermektartásdíj mértékére, mivel a családi pótlék összegét nem vette figyelembe.
- [21] A másodfokú bíróság elfogadta az elsőfokú bíróság mérlegelésen alapuló megállapítását a gyermekek indokolt szükségleteit fedező havi 160.000 forint kiadásban, a felperes teljesítőképességében, és a szülők közötti teherviselés megosztásának arányában. Hangsúlyozta, hogy a gyermekek szükségletei nem tekinthetők eltúlzottnak, indokolatlannak, a felperes az átlagot meghaladó jövedelemmel rendelkezik és az alperes természetbeni tartására figyelemmel nagyobb arányú költség viselésére köteles.
- [22] Az elsőfokú bíróság azonban nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a gyermekekre fordított pénzbeli kiadások fedezetére az alperes rendelkezésére áll a részére folyósított összesen 68.000 forint családi pótlék. Az egy gyermeket megillető 17.000 forint családi pótlékot pedig a Ptk. 4:218. § (4) bekezdése alapján a tartás mértékének meghatározásakor értékelni kell. Ennek megfelelően a 160.000 forintból le kell vonni a családi pótlék összegét, így a szülőket terhelő pénzbeli kiadás havi 143.000 forintra módosul. Az elsőfokú bíróság által helyesen meghatározott teherviselési arány alapján ennek 3/4 része, kb. havi 100.000 forint teljesítésére a felperes, a fennmaradó 1/4 rész, azaz 43.000 forint hozzájárulásra viszont az alperes köteles.
- [23] A másodfokú bíróság a gyermektartásdíj leszállítása miatt módosította a hátralék összegét.
- [24] Az elsőfokú bíróság tévesen határozta meg az illeték alapját. Az alperes viszontkeresetének illetékalapja az általa először meghatározott, gyermekenkénti 200.000 forint (összesen 800.000 forint) havi tartásdíj összegéhez igazodik. Az illeték 576.000 forint, amelyet a feleknek a pervesztesség-pernyertesség arányában kell megfizetniük.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [25] A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen azt kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét hagyja helyben. Másodlagosan a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítsa. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Ptk. 4:21. § (6) bekezdése, 4:215. §-a, 4:216. §-a, 4:218. §-a és az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdése, a 78. § (1) bekezdése, továbbá a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-a megsértésére alapította.
- [26] Felülvizsgálati érvelése szerint az elsőfokú bíróság az alapos bizonyítási eljárás lefolytatása után helytállóan határozta meg a

gyermektartásdíj mértékét, valamint a tartásdíj hátralék összegét. Nem vitatta, hogy a másodfokú bíróság helyesen vette figyelembe a havi 68.000 forint családi pótlékot, az elsőfokú bíróság döntése azonban enélkül is megalapozott.

- [27] Az adott ügyben nem átlagos családi körülményeket kell értékelni. A felek négy gyermeket neveltek, közös döntés alapján a gyermekeket magániskolába íratják be, képességeiknek megfelelő magánóraára járatták őket és a sportolásukat is finanszírozták. A négy gyermek tartása nyilvánvalóan jelentős rezsi és ételmezési költséggel jár még akkor is, ha már nem a régi színvonalon étkeznek, vagy járnak étterembe, kulturális programokra. Az elsőfokú bíróság a gyermekek érdekeit tekintette elsődlegesnek: szükségleteik kellően biztosítottak legyenek és a korábbi életszínvonalukhoz képest minél kevesebb változás következzen be.
- [28] A bizonyítékok értékelése során helytállóan emelte ki a felperes kiemelkedően magas jövedelmét. A felperes minden évben havi nettó 1.200.000 forint felett keresett, több évben ezt lényegesen meghaladó jövedelemmel is rendelkezett. Az eljárás során többször erősen csúsztatott, ellentmondásokba keveredett, pl. amikor azt állította, hogy 34.000.000 forint jövedelme ellenére a bevétele csökkent és összesen csak 200.000 forint tartásdíj megfizetésére képes.
- [29] Az alperes a jövedelmét okiratokkal igazolta. Szakmájához való visszatérése érdekében egy pszichológus barátnője mellett terápiákban, foglalkozásokon vett részt, hogy saját páciensi kört építhessen ki. 2017 márciusától novemberéig jövedelemmel ezért nem rendelkezett, a családot anyagilag az édesapja támogatta. Be kellett azonban látnia, hogy a klientúra megszerzése miatti jövedelemkiesést nem engedheti meg magának, ezért 2017. október 26. napjától ismét elhelyezkedett, jelenleg egy ingatlan irodában 4 órás munkaidőben dolgozik, 63.700 forint bruttó jövedelemért.
- [30] Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy amíg a felperes közel 12 évig külföldön dolgozva a karrierjét építette, addig a négy gyermek nevelése és gondozása teljes egészében az alperesre hárult. A másodfokú bíróság álláspontjával szemben - a kifejezetten alacsony jövedelmére figyelemmel - méltánytalan és irreális elvárás, hogy a leszállított tartásdíj összegén felül az indokolt és meghatározott kiadások finanszírozásához szükséges összeget neki kelljen kiegészíteni, miközben a felperes átlagon felüli jövedelemmel rendelkezik és luxus körülmények között él. A jogerős ítélet szerint ugyanis a költségekhez összesen havonta 172.000 forinttal kellene hozzájárulnia, ez pedig a 63.750 forint jövedelméből képtelenség és saját létfenntartását is veszélyezteti.
- [31] A másodfokú bíróság ítélete a gyermekek szükséges költségeinek megosztása körében sérti az arányosság elvét, illetőleg a gyermekek érdekeit [Ptk. 4:21. § (6) bekezdés].
- [32] Sérült a Ptk. 4:218. § (2) bekezdése, mert a szülők jövedelmei és vagyoni viszonyait a jogerős ítélet jogszabálysértő módon figyelmen kívül hagyta, illetőleg aránytalanul nagy terhet rótt az alperesre.

A Ptk. 4:218. § (4) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ezt értékelte, ezzel szemben a másodfokú bíróság a szülők közötti jelentős jövedelem különbség értékelését mellőzte.

- [33] A jogerős ítélet sérti a régi Pp. 206. § (1) bekezdése is. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállását elfogadta, de ebből okszerűtlen és helytelen következtetéseket vont le. A felek jövedelmének nagysága és különbözősége, a felperes kiugróan magas jövedelme, továbbá a gyermekek szükségleteinek költsége helyesen került megállapításra. Ezen lényeges adatok és tények értékelése körében azonban a másodfokú bíróság ellentmondó és okszerűtlen következtetéssel, illetőleg bizonyíték értékeléssel mérlegelte felül az elsőfokú bíróság helytálló mérlegelését. Figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes az elsőfokú ítéletben foglalt összegek helyett kizárólag 100.000 forintot fizetett meg gyermekenként. Ez az önkényes, ítélettel szembemenő, rosszhiszemű eljárás értékelésre nem került. Hiányos a másodfokú bíróság ítélete abból a szempontból is, hogy nem tartalmazza a megítélt gyermektartásdíj tekintetében a fogyasztói árindex növekedésének tényét.
- [34] Végül az alperes sérelmezte a perköltség és az illeték megfizetésére vonatkozó jogerős ítéleti kötelezést. Az ítélet hiányos, az illetékalap megállapítása nem értelmezhető. Tény, hogy eredetileg gyermekenként 200.000 forint havi tartást érvényesített, azonban az illetékalap meghatározásánál számításba veendő a felperes 50.000 forint tartásdíj megfizetésének vállalása. Ezt pedig a pernyertesség-pervesztesség arányának megállapításánál és az illeték viselésénél figyelembe kellett volna venni. A másodfokú bíróság a régi Pp. 78. § (1) bekezdésébe és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésébe ütköző módon hozta meg a döntését.
- [35] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős határozat hatályában való fenntartását indítványozta.
- [36] A jogerős ítélet az irányadó jogszabályhely maradéktalan betartásával határozta meg a gyermektartásdíj mértékét. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított indokolt, gyermekenkénti havi 160.000 forint kiadásból - a jogszabály előírásának megfelelően - vonta le a családi pótlékot, így egy gyermek havi tartásának pénzbeli költsége 143.000 forint. Az elsőfokú bíróság által megállapított költségviselési arány alapján a felperes hozzájárulása 100.000 forint, az alperesé pedig 43.000 forint.
- [37] A másodfokú ítélet helyesen tartalmazta azt is, hogy az alperes munkavállalásának akadálya nincs. A gyermekeknek életkoruk és önállóságuk miatt nincs szüksége az alperes állandó jelenlétére, aki egészséges, szakképzettséggel rendelkezik, teljes munkaidőben is képes tehát munkavállalásra. Végül a felperes visszautasította az ún. luxus életvitelére tett alperesi állítást és megismételte a korábbi perbeli előadását.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [38] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 275. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.
- [39] A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következően a Kúria kizárólag a jogszabálysértést vizsgálja. Az 1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. pontja alapján a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 275. § (2) bekezdés]. Ugyancsak a felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi eleme értelemszerűen a határozott kérelem, az, hogy a fél - a megjelölt és indokolt jogszabálysértések miatt - a jogerős határozat helyett milyen tartalmú határozat meghozatalát kéri. Az alperes az illeték alapjának meghatározása és a pervesztesség-pernyertesség aránya körében megjelölte a megsértett jogszabályhelyeket [rég. Pp. 78. § (1) bekezdés, illetve 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés], kifejtette a jogszabálysértés indokolását is, nem jelölte azonban meg, hogy a jogerős ítéletben foglaltakkal szemben mi a konkrét kérelme. Az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása iránti kérelem, mivel a fellebbezési illeték összegét és viselésének módját nem tartalmazza, önmagában határozott felülvizsgálati kérelemnek nem minősül. Ebből következően a Kúria azt érdemben nem vizsgálta.
- [40] Az érdemben vizsgálandó felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.
- [41] A felülvizsgálati kérelem nem érintette a jogerős ítéletnek (visszautalva az elsőfokú ítéletre) a gyermekek indokolt szükségleteire, a felperes teljesítőképességére és a szülők közötti teherviselés arányára vonatkozó megállapításait. Ebből következően a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható, hogy a gyermekek átlagos havi indokolt szükségleteit biztosító pénzbeli kiadás (költség) összege gyermekenként 160.000 forint, amelyhez a szülők 3/4-1/4 arányban kötelesek hozzájárulni. Az alperes maga sem vitatta, hogy az összesen 68.000 forint összegű családi pótlék a gyermekek tartása körében elszámolandó.
- [42] Az alperes alapvetően azt sérelmezte, hogy a családi pótléknak a pénzbeli kiadásokból (a gyermekek indokolt szükségletének költségéből) történő levonása eredményeként a kötelezett által fizetendő tartás havi mértéke csökkent. Érvelésének lényege szerint a családi pótlékot nem a megállapított rendszeres kiadásokból (160.000 forint) kellett volna levonni, hanem a ráeső teherviselési arányban (a pénzbeli hozzájárulása részeként kizárólag nála elszámolandóan) értékelni, mert: 1. a felperesnek kiemelkedő jövedelme van; 2. a felperest terhelő tartásdíj mértékének csökkentése nem a gyermekek érdeke; 3. a jogerős ítélet szerinti, az 1/4 teherviselési arálynak megfelelő havi 4x43.000 forint megfizetésére - a felperessel szemben - teljesítőképessége nincs.
- [43] Az alperes érvelése alaptalan.
- [44] Az Alaptörvény 16. cikkének (1) és (3) bekezdése, a családok

védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény 9. § (1) és (2) bekezdése, illetve a Ptk. Családjogi Könyve XXI. fejezete alapján a kiskorú gyermek tartása a szülők felelőssége.

- [45] A Ptk. 4:218. § (3) bekezdése a gyermek indokolt szükségletének fogalmát definiálja és a gyermek gondozásával felmerülő rendszeres kiadással azonosítja. A Ptk. 4:218. § (2) bekezdés e) pontja, valamint a Ptk. 4:218. § (4) bekezdése, illetve a 4:205. § alapján megállapítható, hogy az indokolt szükségletek forintosítását jogszabályi rendelkezés nem írja elő. A gyermektartásdíj a különélő szülőnek a gyermek tartásához való pénzbeli hozzájárulása [Ptk. 4:216. § (1) bekezdés], a jogszabályhelyből viszont nem következik automatikusan az, hogy a gyermek indokolt szükségleteivel kapcsolatos rendszeres kiadás viselése kizárólag a tartásra kötelezett szülőt terheli.
- [46] A gondozó szülő által nyújtott természetbeni tartás a Kúria több eseti állásfoglalása szerint nem forintosítható (Pfv.II.20.795/2016/6., Pfv.II.21.292/2016/4., Pfv.II.21.803/2016/6.).
- [47] A gyermektartás mértékének meghatározásakor a szülők közötti vita esetén a bíróság diszkrecionális jogkörében eljárva dönt [Ptk. 4:218. § (1) bekezdés]. A peradatokat a jogszabályhelyben előírt szempontrendszer szerint mérlegeli, amelyek alapján - a perbeli esetre irányadóan - a gyermekek indokolt szükségleteit; a szülők jövedelmi viszonyait és vagyoni helyzetét; a gyermekekre tekintettel a nevelő szülőnek juttatott támogatásokat [Ptk. 4:218. § (2) bekezdés] külön-külön és összességében értékelve a gyermekek érdekének elsődlegessége alapelvéből kiindulva határozza meg a gyermektartásdíj havi mértékét.
- [48] A gyermek indokolt szükségletének pénzbeli fedezése és a természetbeni tartás viszonya mindig az adott ügy adataival differenciáltan értékelendő, nem vezethet merev értelmezéshez: a rendszeres kiadások általában (többlettényállás hiányában) nem háríthatók kizárólag a tartásdíj megfizetésére köteles szülőre, és ennek szülők közötti számtani (egyenlő) arányú megosztása a természetbeni tartás jogi fogalmának kiüresedését eredményezné. Nincs tehát jogi akadálya annak, hogy a bíróság - mérlegeléssel - a gyermek indokolt szükségleteinek (az egy összegben megállapított rendszeres kiadások) viselését és a természetbeni tartást (konkrét összeg nélkül) együttesen értékelve a szülők között a jövedelmi és vagyoni viszonyaikkal összhangban ún. teherviselési arányt állapítson meg. Ebben az esetben viszont a gyermektartásdíj mértékének egyeznie kell a kötelezettre eső teherviselés százalékos arányának megfelelő összeggel.
- [49] Az adott esetben az elsőfokú bíróság a jogvitát a bizonyítékok mérlegelését követően számtani levezetéssel döntötte el. A gyermekek érdekeit értékelve az indokolt szükségleteikre vonatkozó peradatok mérlegelésével meghatározta azt az konkrét pénzösszeget, amely a rendszeres kiadásokat fedezi (160.000 forint). A szülők jövedelmi és vagyoni viszonyai összevetésével (a felperes átlagot

meghaladó jövedelme, az alperes anyagi helyzete), továbbá az alperes természetbeni tartási kötelezettsége értékelésével arra a következtetésre jutott, hogy a fenti kiadások szülők közötti finanszírozásának 3/4-1/4 arányú megosztása az indokolt. Az aránypár meghatározása után a konkrét összegben meghatározott kiadásokat elosztotta a teherviselési aránnyal.

- [50] Az elsőfokú bíróság levezetése - tartalmában - egyben azt is jelentette, hogy az alperes természetbeni tartása a kiadásokat nem egalizálja, azaz a természetbeni tartási kötelezettsége mellett köteles a kiadások részbeni viselésére. A Kúria megjegyzi, hogy az alperes anyagi forrással - saját előadása alapján - az elsőfokú ítéletben megállapított gyermekenként havi 35.000 forint hozzájárulás teljesítésére sem rendelkezett.
- [51] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét korrigálta, mivel a Ptk. 4:218. § (2) bekezdés e) pontja a gyermekekre tekintettel juttatott támogatásokat a vizsgálandó szempontok között megjelöli, a felperes pedig ezt kifejezetten kérte. Az elsőfokú ítélet indokolása viszont a családi pótlékot nem tartalmazta. A jogerős ítélet a gyermekekre fordított pénzbeli kiadásokat tehát a családi pótlék összegével csökkentette (160.000 forint-17.000 forint).
- [52] A Kúria elsődlegesen rámutat arra, hogy az elsőfokú bíróság számítási hibát vétett. Az általa meghatározott teherviselési arálynak megfelelő számítás alapján a felperest gyermekenként helyesen (a 125.000 forint helyett) 120.000 forint, az alperest (a 35.000 forint helyett) 40.000 forint hozzájárulás terhelte (volna). Az elsőfokú bíróság semmilyen indokát nem adta annak, hogy az általa meghatározott aránytól a konkrét összeg miért tért el, azt az alperes javára milyen okból módosította.
- [53] A Kúria rögzíti, hogy a jogszabályban előírtak alkalmazása a jogszabálysértés megállapítását fogalmilag kizárja. A Ptk. 4:218. § (2) bekezdésének első mondatából: „figyelembe kell venni” az következik, hogy az adott ügyben az a)-e) pontokban felsorolt szempontok értékelése nem mellőzhető. A másodfokú bíróság helyesen és a jogszabálynak megfelelően járt el, amikor a fellebbezésre figyelemmel a családi pótlékot az értékelés körébe vonta. Ebből következően a gyermektartásdíj megállapítására irányadó anyagi jogi jogszabályok megsértése nem állapítható meg [Ptk. 4: 215. §, 4:216. §, 4:218. §].
- [54] Nem sérült a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó régi Pp. 206. § (1) bekezdése, ezzel összefüggésben a gyermekek érdeke [Ptk. 4:21. § (6) bekezdés].
- [55] A régi Pp. 253. § (2) és (3) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem keretei között részben vagy egészében megváltoztathatja, közbenső, illetve részítéletet is hozhat. A másodfokú bíróság a reformatórius jogkörében eljárva a kérelemhez kötöttség elvének korlátai között a bizonyítás eredményét önállóan felülmérlegelheti és új tényállást állapíthat meg. Erre azonban csak akkor kerülhet sor, ha az

elsőfokú bíróság a bizonyítékokat iratellenesen vagy okszerűtlenül mérlegelte. A bizonyítékok okszerű mérlegelése ugyanis a másodfokú bíróságot is köti (BH 2006.403.).

- [56] A másodfokú bíróság új tényállást nem állapított meg, illetve azt nem egészítette ki, továbbá az elsőfokú bíróságnak a gyermekek szükségletei, a felperes teljesítőképessége és a szülők közötti teherviselés aránya meghatározását nem mérlegelte felül. Ebből pedig az következik, hogy iratellenes, okszerűtlen, vagy logikailag hibás felülmérlegelés fel sem merülhet.
- [57] Tény azonban, hogy a családi pótlék elszámolása eredményeként a felperes által fizetendő tartás mértéke lecsökkent. Az elsőfokú bíróság a döntése során - a fentebb kifejtettek szerint - a családi pótlékot nem értékelte, a szülők közötti teherviselési arány meghatározásán alapuló tartásdíj mértékét a saját (téves) számításától indokolás nélkül eltérve állapította meg. A gyermekekre juttatott állami támogatás jogszabályon alapuló értékelésével az anyagi jogi jogszabálysértés kizárt, a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság teherviselési arányával egyező, számtanilag is helyes eredménye a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó jogszabálysértést pedig nem alapozza meg.
- [58] A felülvizsgálati kérelem lényegében azt kifogásolta, hogy a jogerős ítélet a családi pótlék összegét nem a gyermeket gondozó szülő javára (az ő teherviselése körében) értékelte.
- [59] A családi pótlék alanyi jogon járó közvetlen állami támogatási forma, olyan a gyermek részére adott célzott állami juttatás, amellyel az állam havi rendszerességgel a gyermek nevelésével, iskoláztatásával járó költségekhez hozzájárul [a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 1. §., 3. § (2) bekezdés]. A törvény 3. § (3) bekezdése alapján a támogatás a gyermeket nevelő szülőt illeti meg.
- [60] A törvény és a Ptk. 4:218. §.(2) bekezdés e) pontja együttes értelmezéséből az következik, hogy az alanyi jogon járó állami támogatás (többek között a családi pótlék), mivel az az állam gyermeknevelési költségekhez való hozzájárulása (a gyermek részére adott célzott juttatás), a gyermektartásdíj mértékének megállapításánál a gondozó szülő saját anyagi hozzájárulásaként - értelemszerűen - nem vehető figyelembe. Önmagában a támogatás gondozó szülői jogosultsága nem azonos a saját teherviselési kötelezettsége, a gyermek rendszeres kiadásaihoz való saját anyagi hozzájárulása alóli - részben vagy egészében - mentesülésével. A perbeli esetben az eljáró bíróságok a szülők közötti teherviselés arányát százalékos mértékben határozták meg, ebből következően a gyermek rendszeres kiadásai fedezésének szülők közötti teherviselése a saját anyagi hozzájárulásukat jelenti. A másodfokú bíróság a családi pótlék összegét helyesen vonta le az egy gyermek részére megállapított rendszeres kiadások összegéből (mivel azt abban a részben a családi pótlék jogcímén juttatott állami támogatás fedezi) és a fennmaradó összeget a teherviselési arány változatlan hagyása mellett osztotta meg szülők között.

- [61] Az alperes által hivatkozott Ptk. 4:21. § (6) bekezdésben általánosan megfogalmazott gyermeki érdeket a törvény a kiskorú gyermek tartásának mértékét meghatározó 4:218. § (2) bekezdésben konkretizálja, amikor több szempont együttes értékelését írja elő. A gyermek érdeke a harmonikus személyiségfejlődéséhez szükséges körülmények biztosítása. Jelen esetben az eljáró bíróságok a gyermekek érdekeit maradéktalanul értékelve határozták meg az indokolt szükségletek mértékét, azt, hogy annak viselése a szülők között milyen arányban oszlik meg, ami legfeljebb az egyik szülő érdeksérelemként értékelhető.
- [62] Alaptalanul kifogásolta az alperes, hogy a jogerős ítélet a felperes kimagasló jövedelmének, illetve a saját jövedelmi és vagyoni viszonyainak értékelését mellőzte. Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a kötelezett átlagot lényegesen meghaladó jövedelme esetén is a gyermekek korának megfelelő szükségletekből kell kiindulni és azok alapulvételével kell megállapítani a tartásdíj mértékét (Pfv.II.21.265/2014/5.). A kötelezett átlagot meghaladó jövedelme (teljesítőképessége) ugyanis nem jelenti automatikusan a gyermekek szükségleteivel arányban nem álló tartás megállapíthatóságát. Ebből következően kimagasló jövedelem esetén nincs jelentősége annak, hogy a határozott összegű gyermektartásdíj a kötelezett jövedelmének hány százalékát érinti, mert a tartás mértékét ebben az esetben a gyermekek indokolt és reális szükségleteiből kiindulva kell meghatározni. Tény, hogy az alperes alacsony jövedelemmel rendelkezik és a négy gyermek természetbeni tartásáról gondoskodik. A jogerős ítélet mindezeket a szempontokat az elsőfokú bíróság helyes mérlegelésére történő visszautalással értékelte.
- [63] Tévesen állítja az alperes azt, hogy a jogerős ítélet a fogyasztói árindex növekedésének évenkénti mértékéről nem rendelkezett. A felperes a fellebbezésében a tartás valorizációjára vonatkozó ítéleti rendelkezést nem támadta, a jogerős ítélet ebből következően azt - mint az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezését - nem érintette, az erről való (külön) rendelkezés szükségtelen és a fellebbezési korlátot megsértő rendelkezést eredményezett volna.
- [64] A fentiek alapján a jogerős ítélet sem eljárásjogi, sem anyagi jogi jogszabályt nem sértett, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [65] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartása nélkül bírálta el.
- [66] A felülvizsgálat illetékalapja 1.200.000 forint (4x25.000x12) és a felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre. A Kúria a felperest megillető arányos felülvizsgálati eljárási költség - ügyvédi munkadíj -, továbbá a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint

alkalmazandó 78. § (1) bekezdése, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5)-(6) bekezdése, az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése, és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján határozott.

, 2018. november 6.

dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Nyírőné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hitelül: